

Yrjö Palotie <yrjo.palotie@paulo.fi> aika 18.06.2013 12:03:16

Vastaanottaja: <oikeusministerio@om.fi>,
Kopio:
Aihe: säätiölakiuudistuksesta

Säätiölakiuudistuksesta

Sen lisäksi, mitä jäljempänä SRNK:n esityksessä todetaan, tai SRNK:n taholta tulaan lausumaan, Paulon Säätiö kiinnittää asiassa huomiota seuraaviin seikkoihin:

On muistettava, että hallinnoitaessa säätiötä kyseessä on "ei kenenkään omaisuus" ja säätiö on tarkoitettu "ikuisiksi ajoiksi". Nämä seikat edellyttävät toiminnalta suurinta huolellisuutta, vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä.

- säätiövalvontamaksu/vuosivalvontamaksu
lakiehdotusteksti on vapaamuotinen, mikä synnyttää pelon veroluonteisen hallitsemattoman maksun muodostumisesta. Tälle pitäisi laatia paremmat rajaukset.

- 1:6§ Paulo Säätiö ehdottaa, että säätiön liiketoiminta on yhtiötettävä.

- 3:9§ Hallituksen jäsenten valinta.

Paulon Säätiön ehdotus läpinäkyvyyden ja hyvän hallintotavan parantamiseksi on, että mikäli säätiöllä ei ole hallintoneuvostoa, niin säätiön hallituksen jäsenet nimeää ulkopuolinen taho/tahot, joka/jotka ilmenevät säätiön säännöistä.

Ystävällisin terveisin

Yrjö Palotie

Paulon Säätiö

Lönnrotinkatu 11 A 3. krs

00120 Helsinki

Puh 010 2399 290

yrjo.palotie(a)paulo.fi

gsm 0400 411800

www.paulo.fi

www.cellocompetitionpaulo.org

Yleisiä huomioita lakiehdotuksesta

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta pitää hyvänä, että säätiölakia uudistetaan ajanmukaiseksi. Uudistustyöllä voidaan parantaa säätiöiden toimintaedellytyksiä. Kuitenkin tehdyn lakiehdotuksen jatkovalmistelussa tulisi ottaa huomioon ja kehittää vielä monia näkökohtia.

Säätiöiden omaleimaisuuden säilyttäminen on tärkeää. Säätiöt ovat aatteellisia kansalaisyhteiskunnan toimijoita, mitä tulisi korostaa lain perusteluissa.

Yhteisöainsäädäntö lakiuudistuksen lähtökohtana on haasteellinen: säätiö ei ole yhteisö. Viittaukset osakeyhtiöainsäädäntöön ovat ongelmallisia, koska säätiötoiminta poikkeaa kaikilta peruslähtökohdiltaan osakeyhtiöistä. Teknisten säännösten yhdenmukaistaminen yhteisöainsäädännön kanssa on järkevää, mutta ei liiallisesti, eikä säätiöiden toiminnan

omaleimaisuus unohtaen.

Laki on pitkä ja vaikeaselkoinen. Tämä vaikeuttaa merkittäväällä tavalla säätiöiden toimintaa, koska säätiöiden toimihenkilöiden tulisi pystyä hoitamaan hallintoa myös ilman juridista erityisosaamista. Lain tulisi edistää hyvää hallintotapaa ja hallinnon läpinäkyvyyttä, ei lisätä juristeriaa sen itsensä vuoksi. Olisi tärkeätä, että säätiön toimintaa voisi hoitaa jatkossakin omilla, riittävän yksityiskohtaisilla säännöillä eikä vain lain oletettomaisäännöksiin perustuen.

Myönteisiä uudistuksia ovat avoimuuden lisääminen, lähipiirin määrittelyn laajentaminen, vastuiden selkeyttäminen, sääntöjen muuttamisen helpottaminen, tarkoituksen muuttamisen pysyminen ennallaan sekä aiempaa paremmat fuusio- ja tilintarkastussäännöt.

Yksityiskohtaisia kommentteja

1:2 § Toiminnan tarkoitus, toimintamuodot, oikeushenkilöllisyys ja rajoitettu vastuu

“Säätiö tuottaa hyötyä sen säännöissä määrättyyn tarkoitukseen. Tarkoituksena ei voi olla liiketoiminnan harjoittaminen eikä erityisen taloudellisen edun tuottaminen 7 §:ssä määrättyyn lähipiiriin kuuluvalla. Säätiön tarkoitus ja toimintamuodot määrätään säätiön säännöissä.”

On tärkeätä korostaa säätiöiden hyödyllisyyttä/aatteellisuutta, mikä jälleen vahvistaa säätiöiden omaleimaisuutta. Vaihtoehtonamme voitaisiin esittää:

“Säätiön tarkoituksena on tukea tai harjoittaa säännöissä määriteltyä hyödyllistä/ aatteellista toimintaa.”

1:3 § Peruspääoma ja muu perustamisvaiheen rahoitus

”Perustettavalla säätiöllä on oltava peruspääomaa ja muuta rahoitusta vähintään määrä, joka tarvitaan säätiön toimintasuunnitelman mukaisen toiminnan kulujen kattamiseen kolmen vuoden aikana rekisteröinnistä.”

Emme ole vastustamassa, mikäli muotoilu pysyy tällaisena.

1:4 § Johdon tehtävät

”Säätiön johdon on huolellisesti toimien edistettävä säätiön tarkoituksen toteutumista.”

1:5 § Sijoitustoiminta

”Säätiö voi varallisuuden hoitamiseksi ja toimintamuotojensa rahoittamiseksi harjoittaa sijoitustoimintaa, jollei sitä rajoiteta säännöissä. Sijoitustoiminnan on oltava suunnitelmallista ja säätiöllä on oltava toimintamuotojen rahoittamiseksi harjoitettavaa sijoitustoimintaa varten kirjalliset periaatteet (sijoitussuunnitelma). Säätiö voi yhtiöittää sijoitustoiminnan, jollei sitä rajoiteta säännöissä.”

1:6 § Liiketoiminta

”Säätiö voi harjoittaa toimintamuotoihinsa välittömästi liittyvää liiketoimintaa, jollei sitä rajoiteta säännöissä. Säätiö voi harjoittaa muuta liiketoimintaa toimintamuotojensa rahoittamiseksi, jollei sitä rajoiteta säännöissä. Toimintamuotojen rahoittamiseksi harjoitettavan liiketoiminnan on

oltava suunnitelmallista ja säätiöllä on oltava kirjalliset periaatteet tällaisen liiketoiminnan järjestämiseksi (liiketoimintasuunnitelma). Säätiö voi yhtiöittää liiketoiminnan, jollei sitä rajoiteta säännöissä.”

3:2 § Hallituksen yleiset tehtävät

”Hallitus huolehtii säätiön hallinnosta ja siitä, että säätiön toiminta järjestetään asianmukaisesti tarkoituksen toteutumiseksi (yleistoimivalta). Hallitus vastaa siitä, että säätiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.”

Varallisuuden hoito, sijoitustoiminta ja liiketoiminta tulee pitää käsitteellisesti erillään. Säätiöissä sijoitustoiminnan tarkoituksena on pääsääntöisesti varallisuuden hoito. Tämän tulisi tulla esille joko lain 1:4 §:ssä tai vähintään 1:5 §:n otsikossa (”Varallisuuden hoito ja sijoitustoiminta”).

Harkitsemme seuraavaa lisäysehdotusta 1:4 §:ään:

”Lisäksi johdon velvollisuutena on huolellisesti toimien hoitaa säätiön varallisuutta ja muita asioita.”

Ns. muun liiketoiminnan osalta tulisi harkita sen sallimista vain erillisen yhtiön muodossa. Tätä voidaan perustella säätiöiden omaleimaisuuden säilyttämisellä sekä säätiöiden toiminnan ja niiden liiketoiminnan läpinäkyvyydellä. Käytännössä malli tulee joka tapauksessa olemaan liiketoiminnan harjoittaminen yhtiötettynä, mm. kilpailuneutraliteetista johtuen.

2:3 § Säännöt

”Säännöissä on aina mainittava säätiön:

- 1) nimi;
- 2) kotipaikkana oleva Suomen kunta;
- 3) tarkoitus;
- 4) toimintamuodot; ja
- 5) miten säätiön varat on käytettävä, jos säätiö purkautuu tai lakkautetaan.

Varoja ei voi luovuttaa 1 luvun 7 §:ssä säädetylle lähipiirille, jos säätiö purkautuu tai lakkautetaan.

Jos säätiöllä on hallintoneuvosto, on säännöissä mainittava hallintoneuvoston jäsenten lukumäärä, asettamistapa ja toimikausi.”

Mielestämme säätiön toimielimistä (hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja) sekä hallituksen jäsenten määrästä, valinnasta ja toimikaudesta tulisi määrätä säännöissä. Perusteena ovat hyvä hallintotapa, läpinäkyvyys ja säätiöiden käytännön toiminnan helpottaminen.

3:10 § Hallituksen jäsenen kelpoisuus

”Säätiön hallituksen jäsenenä voivat olla myös toinen rekisteröity yhteisö, rekisteröity säätiö, julkisoikeudellinen säätiö, julkisoikeudellinen yhdistys tai viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentissa säädetty viranomainen (yhteisöjäsen) taikka jäsenenä voivat olla toisen yhteisön tai säätiön hallituksen jäsenet, jos säännöissä niin määrätään. Mitä edellä sanotaan toisen yhteisön ja säätiön hallituksen jäsenistä, koskee vastaavasti viranomaisen vastaavan elimen jäseniä.”

3:19 § Toimitusjohtajan valinta, eroaminen ja erottaminen

”Toimitusjohtajan on oltava ihminen tai rekisteröity yhteisö.”

Lakiehdotuksessa laajennetaan yhteisöjäsenyyksien mahdollisuutta. Yhteisöjäsenyyttä ei ole hyväksytty osakeyhtiöissä, osuuskunnissa eikä yhdistyksissä eikä sitä tulisi hyväksyä myöskään säätiöissä, joissa omistajavalvontaa ei ole. Yhteisöjäsenyys säätiön luottamustehtävissä tai toimitusjohtajana voi aiheuttaa lojaliteettiongelmia ja vastuiden epäselvyyttä.

Toivomme, että tämän esityksen perusteella voitte säätiöissänne suunnitella kesäkuun aikataulut siten, että voitte pitää tarvittaessa ylimääräisen hallituksen kokouksen tai muuten sopia menettelytavoista säätiönne lausunnon toimittamiseksi ministeriöön.

Säätiölain uudistaminen vaikuttaa – trivistisesti – ennen muuta säätiöihin. Meillä on nyt tärkein tilaisuus vuosikymmeniin vaikuttaa omaan toimintaympäristöömme. Sen tähden: perehtykää ja lausukaa!

Parhain lakiterveisin

Liisa Suvikumpu

Toimitusjohtaja, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta